

Potamogeton × lintonii Fryer in een tuinvijvertje

Karst Meijer (Nieuwe weg 32, 8391 KM Noordwolde)

Douwe van der Ploeg (Sytsingawiersterleane 132, 8605 CV Sneek)

Potamogeton × lintonii Fryer in a garden pond

Potamogeton × lintonii (= *P. crispus* × *P. mucronatus*) was found in a small pond in a garden in the Southeastern part of the province of Friesland. Observations of the population during several years confirmed its hybrid nature. Only abortive fruits were formed, and its features are intermediate between *P. crispus* and *P. mucronatus*.

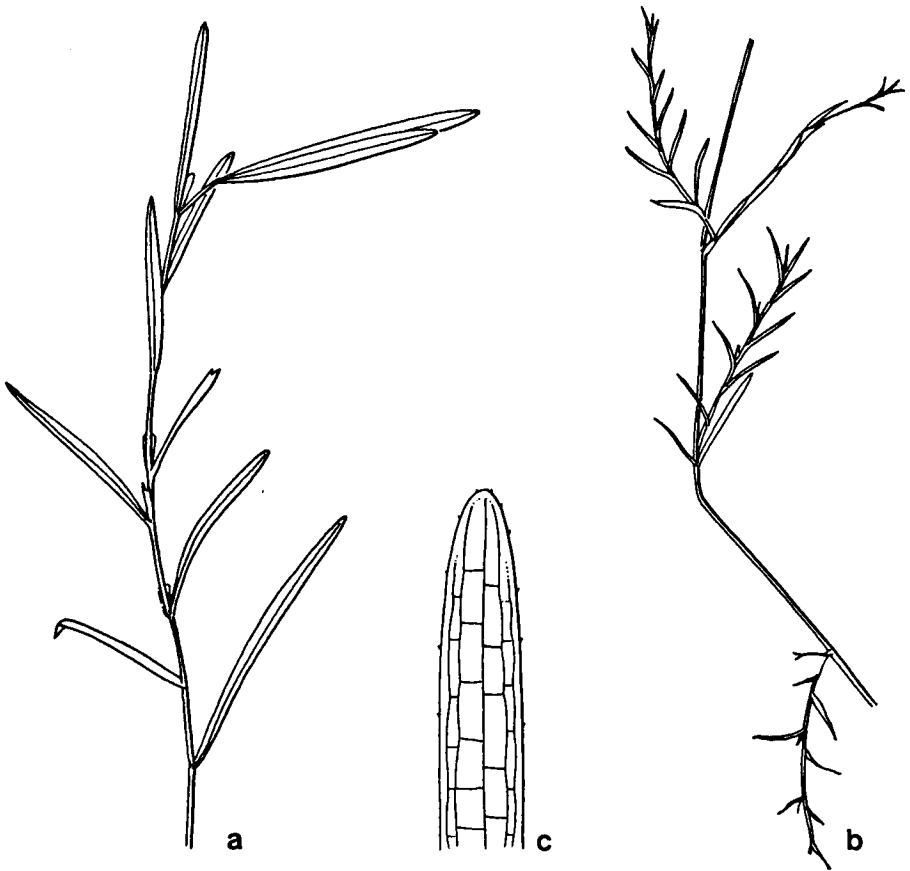

Fig. 1. *Potamogeton* × *lintonii* Fryer [leg. J.G. Dony 9.VIII.1974, Bedford (Engeland), poel bij boerderij; det. J.E. Dandy & G. Taylor]. Tekening D.T.E. van der Ploeg. a. Stengeltop (× 1); b. stuk uit het midden van een stengel met 'winterknoppen' in de bladoksels (× 1); c. bladtop (× 4).

Inleiding

In september 1990 verzamelde de eerste auteur in een tuinvijvertje in Noordwolde, in Friesland (km-blok 16.26.22), een *Potamogeton* die in eerste instantie werd gehouden voor *P. mucronatus*. Bij nadere observatie bleek echter dat de bladrand naar de top toe weliswaar onopvallende, maar toch onmiskenbare tandjes vertoonde. Daardoor werd duidelijk dat het hier niet *P. mucronatus* kon betreffen. Het zou *P. crispus* kunnen zijn, die in bepaalde gevallen zeer smalle, niet gegolfde bladeren kan vormen. Bekend is dat *P. crispus* nogal eens in tuinvijvers wordt gekweekt. Bij nadere bespreking rees het vermoeden dat het ook *P. × lintonii* zou kunnen betreffen, de hybride van *P. crispus* en *P. mucronatus*.

Besloten werd de planten zo mogelijk gedurende enige jaren te observeren. Enkele jaren lang werden de planten in het desbetreffende vijvertje regelmatig bekeken en werd er rijkelijk materiaal verzameld. De plant bleek uitstekend te gedijen. Onze aanvankelijke aarzeling dat het *P. × lintonii* zou betreffen – immers hoe komt zo'n zeldzame hybride in een tuinvijvertje terecht? – werd gedurende de voortgezette bestudering weggenomen.

Beschrijving – Fig. 1

Belangrijk bij de onderscheiding van *P. × lintonii* zijn de tuitjes (stipulae). Bij *P. crispus* zijn deze geheel open; bij *P. mucronatus* zijn ze geheel gesloten.¹ Bij de meeste planten van Noordwolde waren althans enkele stipulae aan de voet kokervormig. Dit kenmerk is het beste aan vers materiaal te controleren. Soms is het moeilijk te zien, omdat de vliezige tuitjes vrij gemakkelijk inscheuren en dan open kunnen lijken.

Elk jaar bloeiden de planten rijkelijk, er werden echter nimmer volgroeide vruchten waargenomen; de abortieve vruchtjes vertoonden een aanduiding van het typische snaveltje van *P. crispus*.

Potamogeton × lintonii vormt evenals *P. crispus* hoornachtig verharde 'winterknoppen', de turionen. Deze werden pas eind juni–begin juli gevormd. *Potamogeton crispus* ontwikkelt ze reeds in mei.²

Zowel de bladkenmerken (alleen tandjes in het apicale deel, het deels gesloten zijn der stipulae) als de volledige steriliteit brachten ons tot de overtuiging dat wij hier te maken hebben met *Potamogeton × lintonii*, ook al is de groeiplaats afwijkend van de reeds bekende wateren waar de hybride voorkomt.

Verspreiding

Potamogeton × lintonii is een zeldzame hybride, bekend uit Engeland, waar hij verspreid voorkomt van Kent tot Lancashire in één systeem van met elkaar in verbinding staande wateren. Uit Ierland is één vindplaats bekend.³

In België is de plant vrij recent gevonden in het Zwart Water bij Zelk in Belgisch Limburg.⁴

Uit Nederland zijn een paar oude vondsten bekend in het zuiden van het land: bij Plasmolen (1903 en 1926) en bij Heusden (1932).² Recent is de soort verzameld in 1989 in Nuenen bij de Hooidonkse molen (leg. J.H.P. Bruinsma & D.T.E. van der Ploeg).

1. J.E. Dandy & G. Taylor, 1939. Studies of British Potamogetons 9. J. Bot. 77: 304–311.
2. D.T.E. van der Ploeg, 1990. De Nederlandse breedbladige Fonteinkruiden. Wetensch. Meded. KNNV 195.
3. J.E. Dandy, 1975. Potamogeton L. In: C.A. Stace, Hybridization and the Flora of the British Isles: 444–459. Londen/New York/San Francisco.
4. H. Vannerom & L. Andriessen, 1987. Potamogeton × lintonii Fryer te Zelk (Limburg, België). Dumortiera 37: 28.